

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z wniosku J. T.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
z udziałem zainteresowanego K. B.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 20 stycznia 2021 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 12 czerwca 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**
- 2. zasądza od skarżącej na rzecz organu rentowego kwotę 240,00 (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 12 czerwca 2019 r., sygn. akt III AUa (...) oddalił apelację ubezpieczonej J. T. od wyroku Sądu Okręgowego w B. z 2 października 2018 r., sygn. akt VI U (...) oddalającego jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 13 listopada 2017 r. stwierdzającej, że w okresie od 1 grudnia 2012 r. do 28 lutego 2013 r. oraz od 25 lipca 2014 r. do 3 maja 2017 r. podlega ona obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu,

rentowym i wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Ubezpieczona zaskarżyła powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 2, art. 4 i art. 6 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1829 ze zm.) wobec ich błędnej wykładni polegającej na uznaniu, że sam fakt wykonywania wcześniej tego typu działalności gospodarczej, wykształcenia, osobistego wykonywania usług fryzjerskich i zajmowanie się sprawami organizacyjnymi bez ponoszenia ryzyka gospodarczego jest wystarczającą przesłanką do uznania, że mamy do czynienia z prowadzeniem działalności gospodarczej, oraz art. 6 ust. 1 pkt 4 i 5, 12 ust. 1, art. 11 ust. 2 i 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 266 ze zm.) przez błędne zastosowanie i przyjęcie, że ubezpieczona podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, a nie z tytułu świadczenia usług. Dodatkowo skarżąca zarzuciła naruszenie przepisów prawa procesowego mający istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a mianowicie art. 378 § 1 oraz art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. polegające na braku merytorycznego stanowiska Sądu drugiej instancji odnośnie zarzutu zgłoszonego w apelacji, zwłaszcza co do kwestii tzw. ryzyka gospodarczego, jako jednej z podstaw ustalenia prowadzenia działalności gospodarczej przez ubezpieczoną.

Mając na uwadze powyższe, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uwzględnienie apelacji ubezpieczonej i zmianę wyroku Sądu Okręgowego przez uchylenie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., oraz o zasądzenie od pozwanego organu rentowego na rzecz skarżącej kosztów procesu za obie instancje i postępowanie kasacyjne, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała, że skarga jest oczywiście uzasadniona, albowiem „zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo, gdyż zostało wydane w wyniku błędnej wykładni i

niewłaściwego zastosowania” a „Sąd Apelacyjny w (...) pominął kwestię zarobkowego i zorganizowanego charakteru działalności gospodarczej w kontekście ponoszenia ryzyka jej prowadzenia”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniosł o wydanie postanowienia w przedmiocie odmowy przyjęcia jej do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, że zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Przy powołaniu się w skardze kasacyjnej na przesłankę przedsądu jaką jest jej oczywista zasadność należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na

poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Tymczasem skarżąca nie wykazała, że Sąd drugiej instancji dopuścił się oczywistego naruszenia prawa w powyższym rozumieniu, ani że zaskarżony wyrok jest oczywiście wadliwy. Polemiczna skarga kasacyjna zawiera rozmaite kontrowersje faktyczne i prawne, które wszakże nie zostały objęte adekwatnymi - innymi niż rzekomo oczywista zasadność wniesionej skargi - wnioskami o przyjęcie jej do merytorycznego rozpoznania, których Sąd Najwyższy nie może domyślać się ani zastępować strony skarżącej w sformułowaniu takich wniosków o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, które wymagałyby merytorycznej interwencji

najwyższej instancji sądowej. Oczywistość naruszenia przepisów prawa powinna być widoczna od razu, bez wnikania w szczegóły sprawy oraz bez potrzeby ponownej analizy istotnych kontrowersji prawnych, których wszakże autorka skargi kasacyjnej nie sformułowała w postaci potencjalnie istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) lub potencjalnej potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości na gruncie złożonych ustaleń faktycznych przedmiotowej sprawy (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Takich potencjalnie adekwatnych wniosków o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania Sąd Najwyższy nie może domyślać się, ani poszukiwać w procedurze przedsądu.

Zarzut skarżącej, że Sąd drugiej instancji „pominął kwestię zarobkowego i zorganizowanego charakteru działalności gospodarczej w kontekście ponoszenia ryzyka jej prowadzenia” nie uzasadniał twierdzenia o rzekomej oczywistości skargi już dlatego, że jego uwzględnienie wymagałoby potencjalnego uzupełnienia postępowania dowodowego bez wymaganej co najmniej *prima facie* pewności, że wykonywanie przez skarżącą tych samych czynności, w tym samym lokalu fryzjerskim i na tożsamy sposób, co wcześniej prowadzona przez nią działalność gospodarcza, pod pozorowanym stosunkiem cywilnoprawnym zawartym z ojcem jej dziecka, nie stanowiła zamiaru intencjonalnego podlegania ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu. Nie bez znaczenia jest tutaj wyrok Sądu Apelacyjnego z 10 marca 2017 r., III AUa (...), który uznał za prawidłową decyzję organu rentowego z dnia 23 kwietnia 2015 r. stwierdzającą, że skarżąca nie podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako pracownik zatrudniony u ojca swojego dziecka. Na gruncie przekonujących ustaleń faktycznych oraz prawidłowej i przekonującej suwerennej sędziowskiej oceny zebranego materiału dowodowego, które nie mogą być wskazywane jako podstawy kasacyjnego zaskarżenia (art. 398³ § 3 k.p.c.), skarżąca nie wykazała oczywistości skargi kasacyjnej, która budziłaby jakiekolwiek wątpliwości interpretacyjne wymagające merytorycznej interwencji ze strony najwyższej instancji sądowej i rozmięgało się z wiążącymi Sąd Najwyższy ustaleniami faktycznymi prawidłowo dokonanego osądu. Na jurysdykcyjną tolerancję nie zasługują żadne działania skierowane na uzyskanie nienależnych świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z intencjonalnymi: deklaracją i opłaceniem składek przed okresami zamierzonego skorzystania przez

pozornie zatrudnioną na podstawie umowy cywilnoprawnej skarżącą ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Takie zabiegi pozostawały w ewidentnej sprzeczności z podstawami kasacyjnego zaskarżenia, a także z zasadą równego traktowania wszystkich rzeczywiście ubezpieczonych, w tym z zasadą solidaryzmu ubezpieczeń społecznych, z której nie powinna korzystać skarżąca.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., o kosztach postępowania orzekając w zgodzie z art. 98 k.p.c.